

Отворете
ги прозорците

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ **за работата во 2014 година**

Скопје, февруари 2015 година

СОДРЖИНА

ВИЗИЈА И МИСИЈА	3
СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ	3
ПРАВЕН СТАТУС	3
ОРГАНИ	3
ИЗВРШНО РЕЗИМЕ	4
1. ЦЕНТАР ЗА АСИСТИВНА ТЕХНОЛОГИЈА	5
1.1. Процена на потребите за користење асистивна технологија	5
1.2. Индивидуална работа со корисници.....	5
1.3. Советодавна работа	7
1.4. Предизвици и научени лекции	7
2. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ	8
2.1. Проект за е-пристапно образование	8
2.2. Превод и адаптација на асистивна технологија за лицата со попреченост.....	10
2.3. Слушнете го нашиот глас.....	11
2.4. Вклучување на младите со попреченост во Мрежата ЈЕС.....	11
2.5. ЕНТЕЛИС	12
2.6. Активна инклузија во редовните училишта.....	12
2.7. Истражување и јавни дебати за УНИЦЕФ.....	13
2.8. Обука за тренери за Save the Children	13
2.9. Предизвици и научени лекции	13
3. СОРАБОТКА, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОДРЖЛИВОСТ	14
3.1. Соработка	14
3.2. Односи со јавност.....	16
3.3. Одржливост	18
4. ОРГАНИЗАЦИЈА	18
4.1. Стратегија, управување и раководење	19
4.2. Извршна канцеларија	19
4.3. Системи и процедури	20
4.4. Планирање, известување, набљудување и оценка	20
5. ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ	22
6. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	25

ВИЗИЈА И МИСИЈА

Отворете ги прозорците (ОП) се води од визијата за свет каде што технологијата им овозможува на сите целосно да ги искористат своите способности.

За исполнување на визијата, ОП е посветен на мисијата да го овозможи и олесни пристапот до информатичката технологија (ИТ), со цел да се зголемат еднаквите можности за лицата со попреченост.

Водечки принцип во работата на ОП е верувањето дека користењето и подобрувањето на новите технологии ќе ги отстрани постоечките бариери без да создава нови и дека информацијата и знаењето треба да бидат достапни за сите.

СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ

Клучните стратешки цели на ОП се:

- вклучување на лицата со попреченост во социјалниот живот преку пристап до ИТ,
- промовирање на ИТ за лицата со попреченост,
- олеснување на пристапноста на ИТ за лицата со попреченост.

ПРАВЕН СТАТУС

Здружението Отворете ги прозорците за прв пат е запишано во Регистарот на здруженија на граѓани и фондации во Основен суд Скопје 1-Скопје под рег. број 2030 со решение бр. 146/05 од 21.09.2005 година. Во Централниот регистер на РМ е евидентиран на 24.08.2005 година. Матичен број: 6032036. Единствен даночен број: 4030005563667. Пререгистрација на Здружението согласно новиот Закон за здруженија и фондации е извршена во Централниот регистер на РМ на 06.04.2012 година.

ОРГАНИ

Собрание

Лидија Дојчиновска Крстевска, претседател	Златко Бошковиќ
Билјана Маневска	Африм Илјази
Тони Бачваровски	Адријана Прокопенко
Анета Нолева	Елена Петрова
Илчо Колешески	Арменд Рашити
Наташа Чичевска Јовановска	Оливера Савеска
Ирена Бојмалиева	Ивица Симјановски

Управен одбор

Лидија Дојчиновска Крстевска, претседател	Златко Бошковиќ
Билјана Маневска	Африм Илјази
Тони Бачваровски	

Извршна канцеларија

Владимир Лазовски, извршен директор	Радмила Стојковска Алексова
Магдалена Димкова Велевска	Олга Самарџиќ Јанкова
Габриела Алексова (до август 2014)	Маргарита Гулевска
Марија Велиновска	Александра Спасовска
Весна Јованова (од април 2014)	Владо Николов (од август 2014)

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Отворете ги прозорците (ОП) во текот на 2014 година забележа значително зголемување на обемот на работа и финансирањето. И покрај промените на бројот на членови на тимот на ОП, здружението го задржа континуитетот и квалитетот на спроведените активности и услуги. Потврда за добро спроведените проекти се наградите од Телецентар Европа и Проектот „Зеро“ кои здружението ги доби за проектот на УСАИД за е-пристапно образование, како и наградата за „врвни научно-истражувачки постигнувања“ во областа на дефектологијата и социјалната заштита од Фондација Ајдински.

Бројот на корисници во Центарот за асистивна технологија беше ист како во претходната година, но структурата на корисниците беше променета. Оваа година најголем број беа лица со телесна попреченост. Посебен акцент се стави на индивидуализација во работата со корисниците преку креирање и адаптирање на едукативни содржини кон потребите на секој корисник.

Проектните активности и оваа година беа во насока на поддршка на образованието. Во рамките на Проектот на УСАИД за е-пристапно образование, во 2014 година се финализира изработката на електронски пристапни верзии на постоечките учебници. Покрај планираните активности во рамките на проектот, се појави можност за развој на едукативен математички софтвер што даде дополнителна вредност на поддршката на образованието.

За прв пат оваа година беа направени пионерски чекори во средното образование што е една поодамнешна иницијатива на ОП. Пакетот активности кои беа реализирани во основното образование беа пресликани и во средното. Оваа иницијатива се покажа како корисна и успешна.

ОП продолжи да гради односи и врски со различни чинители во земјава и странство. Успешни релации беа задржани со МОН, ФИНКИ и МИОА. Клучни странски соработници беа УСАИД и за прв пат од оваа година ЕУ. Исто така за прв пат оваа година ОП воспостави соработка со УНИЦЕФ и Save the children.

Застапеноста на ОП во медиумите го задржа нагорниот тренд. По повеќе месечен застој, почна да функционира веб страницата на здружението, подобрена и со нов дизајн. Ова овозможи ОП повторно да го воспостави овој канал на комуникација со јавноста.

Организацискиот капацитет на ОП беше значително зајакнат со поддршката на Проектот на УСАИД за ОПИП. Во рамки на овој проект се креираа годишен план, нацрт статут и нацрт стратегија со кои се дефинира насоката на ОП за наредниот тригодишен период.

1. ЦЕНТАР ЗА АСИСТИВНА ТЕХНОЛОГИЈА

Центарот за асистивна технологија е сервисната служба на ОП и нуди три видови услуги:

- процена на потребите за користење асистивна технологија;
- индивидуална работа со корисници;
- советодавна работа.

1.1. Процена на потребите за користење асистивна технологија

Оваа услуга на Центарот, беше воведена кон крајот на 2012 година и подразбира процена на потребите за користење на асистивна технологија на лица кои не стануваат корисници на Центарот и со кои не се спроведува индивидуална работа во континуитет. Процената се прави со цел препорачување на асистивно решение за домашни услови, во училиште или пак на работно место.

Во текот на 2014 година, тројца корисници имале потреба од оваа услуга. Процесот на процена на потребите од асистивна технологија е соодветно евидентиран и документиран. Едниот корисник беше на предучилишна возраст и во Центарот беше упатен по препорака на психологот од училиштето во кое родителите планираа нивното дете да го започне образовниот процес. Периодот на процена траеше два месеца и беше реализиран низ индивидуални средби и работа. За време на посетите се воспостави добра комуникација и соработка со семејството која продолжи и по запишувањето на детето во училиште. Станува збор за дете со специфични моторни потешкотии кои се последица на мускулна дистрофија – ретка болест со прогресивен тек.

Вториот корисник го посетуваше Центарот исто така два месеци и освен посочувањето на соодветни асистивни уреди, кај него беше направена и адаптација на домашниот компјутер преку употреба на пристапните уреди. Овие решенија беа спроведени во соработка со дефектолог и физиотерапевт, кои беа приватно ангажирани од семејството како поддршка на корисникот. Моторните и потешкотиите во визуелната перцепција кај корисникот беа последица на церебрална парализа.

Третиот корисник краток временски период го посетуваше Центарот. Со него се работеше индивидуално на адаптација кон компјутерот и процена на потребите од асистивна технологија. беше препорачана потребата од екран на допир и едукативен софтвер на македонски јазик. Станува збор за корисник со аутистичен спектар на однесување.

Реализираните проценки на потребите од асистивна технологија се во корелација со планираните проценки во годишниот план за 2014 година, каде беа предвидени 3 до 5 активности од овој тип.

1.2. Индивидуална работа со корисници

Во текот на 2014 година беше спроведена директна работа со 43 корисници вкупно. Од нив 26 беа вклучени во програма за индивидуална работа, додека пак останатите 14 корисници учествуваа во групна работа.

Од нив, 22 корисници редовно, односно континуирано ги користеа услугите на Центарот, а четворица добија повремена поддршка на нивните специфични потреби како: поддршка на воспитно образовниот процес за специфични цели и изработка на специфични задачи за кои корисникот има потреба од поддршка. Останатите тројца корисници ја користеа услугата процена на потребите од асистивна технологија.

Шест корисници беа нови и за првпат се запознаа со асистивната технологија и се уверија во придобивките од нејзиното користење. Кон крајот на месец јуни, седуммина корисници ја завршија програмата за работа и престанаа да го посетуваат Центарот.

Во однос на полот, 27 корисници беа од машки(63%) и 16 од женски пол (37%).

Во текот на 2014 година најбројна беше групата на корисници со телесна попреченост. Структурата на корисници, не вклучувајќи ги оние кои беа само на процена, според типот на попреченост со кои се соочуваат беше следна:

- 10 корисници со интелектуална попреченост;
- 12 корисници со телесна попреченост;
- 10 корисници со аутизам и аутистичен спектар на однесување;
- 2 корисник со комбинирани потешкотии (кои вклучуваат комбинација на физичка попреченост со оштетување на видот или слухот или интелектуална попреченост); и
- 8 корисници со потешкотии во учењето.

Според возраста, најмалиот корисник на Центарот беше на петгодишна возраст, а најстариот имаше 30 години. Најголем број корисници беа од училишна возраст и поголем дел од нив се вклучени во редовни инклузивни училишта. Групирани во четири главни категории, старосната структура на корисниците беше следна:

- 7 корисници на предучилишна возраст (5 до 6 години);
- 27 корисници на училишна возраст (од 7 до 14 години), од кои 18 беа вклучени во редовни и 8 во посебни училишта, а 1 во посебна паралелка во редовно училиште;
- 5 младинци односно средношколци (од 14 до 18 години), од кои 2 беа вклучени во редовно и 3 во посебни средни училишта;
- 4 возрасни корисници (над 18 години), од кои: 2 вработени и 2 невработени корисници.

Во однос на динамиката на посета на центарот, со најголем дел од корисниците се работеше еднаш неделно. Четворица корисници го посетуваа центарот два пати месечно, на повремени средби. 14 корисници беа вклучени во групна работа. Времетраењето на сесиите се движеше од 40 до 60 минути.

Согласно видот на попреченост, возраста, интересите и потребите, за секој корисник беше креиран индивидуален план за работа на компјутер со специфични (индивидуални) цели. Сепак, може да се каже дека при поддршката на корисниците од предучилишна и рана училишна возраст беа користени едукативни игри за подобрување на одредени функции како моторика, визиомоторна координација, когнитивни способности, аудитивна и визуелна перцепција, внимание, говор и комуникација. Беше поддржан и образовниот процес низ употребата на компјутерот во фазата на описменување, стекнување основни математички вештини и изработка на училишни проекти, како алтернативна можност за корисници кои имаат потешкотија во разбирање на училишното градиво. Повозрасните корисници работеа на усвојување вештини за користење стандардни компјутерски програми со прилагоден јазик и стил на објаснување согласно нивните потреби.

За одреден број на корисници поради нивните специфични потреби и неодстатокот на софтвер кој може да одговори на истите, се наметна потребата од изработка на активности за полесно усвојување на одредени знаења. Едукаторите од Центарот изработуваа компјутерски апликации за усвојување на основни поими, букви, подобрување на координацијата, моториката, говорот. Изработката на овие апликации се покажа како одлична можност и средство за поголема индивидуализација на работата со корисниците. Во текот на оваа година беа изработени 22 едукативни апликации кои беа споделени со сите заинтересирани лица на фејсбук групата е-пристапно образование. Исто така во соработка со студенти од факултетот

ФИНКИ започна изработката на онлајн едукативни апликации која се очекува да биде финализирана во текот на 2015 година.

Најчесто користени уреди во работата со корисниците беа екранот на допир, тастатурата со големи копчиња и тракболот.

Во рамките на групната работа помалите корисници изработуваа календар, а пак повозрасните беа вклучени во едукативни работилници за сексуално и репродуктивно здравје, кои се одржаа со поддршка од невладината организација Хера.

1.3. Советодавна работа

Во текот на 2014 година во континуитет се спроведуваше советодавна и консултативна работа со корисниците, нивните родители и наставници. Овие консултации беа во насока на примена и на адаптација на компјутерот во домашни и училишни услови, но и поддршка на наставникот за креирање индивидуален образовен план и вклучување на асистивната технологија како ресурс во тој дел.

Покрај континуираните активности, во текот на оваа година тимот посети двајца корисници во училиште и воспостави соработка со наставниците и стручните служби во делот на поддршка при процена на способностите на учениците и изработка на индивидуален образовен план. Едниот ученик е запишан во прво одделение во редовно училиште, додека вториот ученик е вклучен во посебно образование.

Во рамките на советодавната работа, беа организирани неколку информативни посети, но и практични часови еднаш неделно во времетраење од два месеци за над 90 студенти од Институтот за дефектологија при Филозофскиот факултет и Институтот за логопедија при Медицинскиот факултет од Скопје.

1.4. Предизвици и научени лекции

Во текот на 2014 година се повеќе се почитуваше принципот на индивидуализација во работата со корисниците. За таа цел покрај понудените асистивни уреди и пристапни опции, беа креирани апликации со кои се олеснува, и она што е особено значајно, се адаптираа индивидуално содржини кон потребите на секој корисник. И оваа година во овој дел Центарот ја имаше поддршката од високообразовната институција ФИНКИ.

Предизвик со кој се соочи Центарот за асистивна технологија беше намалување на бројот на членови во професионалниот тим поради породилно отсуство на двајца едукатори. И покрај оваа ситуација, навремено и квалитетно беа испорачани сите услуги, без притоа да се намали бројот на корисници или пак фреквенциите на посета.

Организирањето на групни активности за корисниците се покажа како предизвик во работата. Научена лекција од оваа активност е дека постои потреба од посистематско организирање на групните средби, односно изработка на план со однапред утврдени активности и фреквенција на посети.

2. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

Во текот на 2014 година, Отворете ги прозорците продолжи со спроведување на три веќе започнати проекти, а започна со спроведување и на четири нови проекти. Како и во претходните години и во 2014, фокусот на здружението беше образованието.

Потврда за добро спроведените проекти се наградите од Телецентар Европа и Проектот „Зеро“ кои здружението ги доби за проектот на УСАИД за е-пристапно образование.

2.1. Проект за е-пристапно образование

Проектот за е-пристапно образование, финансиран од УСАИД во текот на 2014 година бележи активен период.

Целта на проектот е да придонесе кон поттикнување на инклузијата и активното учество на учениците со посебни образовни потреби во редовното образование.

Проектот се спроведува во соработка со Министерството за образование и наука (МОН) и Бирото за развој на образованието (БРО).

Изработката на електронски пристапни верзии на постоечките учебници беше финализирана во мај 2014 година, каде вкупно се изработија 20 учебници од основно образование во е-пристапен формат. Пристапните верзии на учебници беа подготвени од страна на ФИНКИ, а исто така и проверени од страна на наставници од основно образование. Дваесете учебници се од прво до девето одделение и ги опфаќаат сите наставни јазици во Македонија: македонски, албански, српски и турски. ОП подготви и упатство за изработка на е-пристапни документи. Прилагодените учебници и упатството беа презентирани пред Педагошката служба при Министерството за образование и наука.

Изработката на апликација за полесно усвојување на вештините за читање и пишување на македонски и албански јазик се интензивираше во текот на 2014 година. На почетокот на годината се подготви дизајнот на апликацијата и заедно со работната група потребниот инпут. Работна група беше составена од претставници на ОП, одделенски наставници на македонски и албански наставен јазик и претставници од ФИНКИ. На средина на годината откако беа снимани сите потребни содржини се подготви бета верзија од апликацијата која се тестираше од страна на корисниците на Центарот за асистивна технологија. Корисниците беа задоволни, а малите забелешки беа дополнително земени во предвид. Целата техничка подготовка беше реализирана од страна на ФИНКИ, а текстуалниот инпут од ОП и наставничките. За полесен внес на потребните аудио и текстуални пораки во апликацијата, ФИНКИ и ОП развија систем за внесување податоци кој во иднина може да се искористи доколку апликацијата се преведува и на други јазици. Како дополнителна активност, ОП воспостави соработка со приватната компанија Информ за изработка на уште една апликација која ќе има за цел стекнување на основни математички вештини. Соработката резултираше со потпишување на Меморандум за соработка. Апликацијата се развиваше истовремено со апликацијата за полесно усвојување на вештините за читање и пишување. Продлабочената соработка со ФИНКИ овозможи и развој на 15 едноставни апликации кои беа изработени од нивни студенти, а беа ставени на располагање на корисниците на Центарот за асистивна технологија.

Двата прирачника за наставници подготвени во рамки на Проектот за е-пристапно образование на почетокот на 2014 година беа објавени и дистрибуирани до сите партнерски училишта, други релевантни институции, организации и професионалци. Прирачниците беа испечатени во вкупно 1000 копии, од кои 700 на македонски и 300 на албански јазик. Едниот од прирачниците Улогата на асистивната технологија во процесот на индивидуализација на

наставата во инклузивните училишта стана дел од дополнителната литература која се препорачува на студентите на Институтот за специјална едукација и рехабилитација.

На почеток на 2014 година ОП спроведе истражување во редовните средни училишта кое се одвивање во две фази. Првата фаза опфати национално истражување за употребата од асистивна технологија кое се спроведе во текот на месец февруари. 75% од вкупно 96 училишта во Македонија го одговорија прашалникот кој беше испратен со придружно писмо за поддршка од МОН. Највпечатлив податок од истражувањето е дека во 62.5% од училиштата има ученици со попреченост, а само 2 училишта пријавиле дека користат асистивни уреди и/или софтверски адаптации. Според претходно одредени критериуми ОП ги рангираше училиштата и во втората фаза на почеток на март посети и интервјуираше претставници од 10 средни училишта. Извештајот за истражувањето е објавен и публикуван на македонски и англиски јазик. Како резултат на истражувањето се одбраа две редовни средни училишта, едното од Прилеп, другото од Скопје кои беа вклучени во Проектот за е-пристапно образование.

Консултативната поддршка на партнерските училишта опфати десет регионални консултативни работилници во текот на Септември. На работилниците присуствуваа вкупно 75 претставници од 33 училишта. Овие работилници имаа за цел да обезбедат практични насоки за училиштата со цел да ги подобрат нивните капацитети и да ја подигнат нивната мотивација за употреба на асистивна технологија во наставата, како и да се разменат информации и искуства помеѓу училиштата. На работилниците тимот на ОП им понуди сет на документи на училиштата кои би им помогнале во планирањата и употребата на асистивната технологија, како и истите беа поттикнати да формираат тим за асистивна технологија. Работилниците беа позитивно оценети од страна на учесниците.

Во текот на 2014 година ОП формираше група на фејсбук за Е-пристапно образование со цел поголема размена на материјали, документи, информации и искуства. Кон крајот на годината групата броеше повеќе од 2000 членови.

Во текот на јуни ОП организираше две дводневни обуки за употреба на асистивна технологија во двете редовни средни училишта кои беа избрани. На обуките присуствуваа вкупно 43 наставници, а дополнително уште 20 наставници биле обучени за употреба на асистивна технологија преку интерни дисеминации во училиштата. Обуките беа високи оценети од страна на учесниците.

Асистивните уреди за партнерските училишта набавувачот ги обезбеди во февруари. Освен екраните на допир и тастатурите со големи копчиња кои беа набавени преку МИОА, проектот набави дополнително уште 50 џојстика, 65 тракболи, 70 тастатури со големи копчиња и 65 издвоени кликови. Набавените уреди беа дистрибуирани во партнерските училишта според претходно направената проценка.

Во соработка со Центарот за стручно образование и наука, ОП организираше Национална конференција за инклузивно стручно образование со вклученост на Британскиот совет на Македонија и OSCE. На конференцијата присуствуваа преку 100 учесници, каде тимот од ОП го презентираше искуството од Проектот за е-пристапно образование.

Во втората половина на 2014 година ОП организираше 4 регионални тркалезни маси за употреба на асистивната технологија во редовните училишта. Тркалезните маси се одржаа во Велес, Скопје, Винаца и Охрид со 91 учесник. На овие средби проектните училишта споделија добри практики и ги информираа локалните институции за бенефитот кој го нуди асистивната технологија.

Како дел од активноста за зголемување на капацитетот на ОП, од втората половина на 2013 година ОП е дел од Програмата за подобрување на организациската изведба, спроведуван од ДЕТРА. Во рамките на овој проект, во текот на 2014 година, целиот тим на ОП присуствуваше на Обука за проектен циклус, организиран во два модула и присуството на тимот се искористи да се подготват две проектни апликации. Со поддршка од надворешен експерт се работеше на документи за подобрена организациска структура и на крајот од 2014 година се изработи предлог верзија на новиот Статут на здружението.

Проектот за е-пристапно образование беше промовиран на Зеро проект конференцијата која се одржа во Виена во февруари. Активностите и постигнувањата во рамките на проектот придонесоа да биде препознат меѓу 50 најдобри иновативни практики во полето на пристапноста.

Во септември 2014, Проектот за е-пристапно образование доби UNITE-IT награда за дигитална инклузија. Наградата беше доделена во рамки на Конференција организирана од Телецентар Европа во Загреб, Хрватска. Од вкупно 14 пријави, Проектот за е-пристапно образование ја освои наградата во категоријата ранливи групи.

Дополнително ОП воспостави соработка со организација од Србија за репликација на моделот за е-пристапно образование. Репликацијата на моделот ќе се реализира во рамки на проект кој ќе биде финансиран од австриска организација.

2.2. Превод и адаптација на асистивна технологија за лицата со попреченост во Македонија

Во 2014 година, ОП продолжи со проектот „Превод и адаптација на асистивна технологија за лицата со попреченост во Македонија“, финансиран од Диаконие Австрија и фондацијата ЕРСТЕ. Во 2014 во проектот се вклучи уште една важна компонента за обука, со цел да се зголеми капацитетот на редовните основни училишта и јавните интернет клубови.

Во соработка со Министерството за информатичко општество и администрација се организираа работилници за примена на асистивната технологија во интернет клубовите на кои присуствуваа администратори на клубовите, систем администраторите на 31 партнерско основно училиште на здружението во рамките на проектот на УСАИД за е-пристапно образование, како и за претставници од локални граѓански организации кои дејствуваат во полето на попреченост.

Потребата за спроведување на оваа работилница произлезе од актуелните општествени текови за спроведување на концептот на инклузија на лицата со попреченост во сите аспекти на општествениот живот, како и од воспоставената соработка со МИОА кое обезбеди асистивна технологија за потребите на интернет клубовите и основните училишта.

Се спроведоа 5 работилници со 49 учесници; 22 вработени во интернет клубовите, 27 систем администратори од 31 партнерско училиште, како и претставници од 5 локални граѓански организации.

Почетокот на обуките беше обележан со настан за промоција на асистивна технологија во интернет клубовите на кој Министерството за информатичко општество и администрација и „Отворете ги прозорците“ го промовираа првиот пристапен бесплатен интернет клуб во земјата.

Непосредно пред спроведувањето на секоја од обуките, Отворете ги прозорците во секој интернет клуб ги инсталираше асистивните уреди монитор на допир, тастатура со големи копчиња, џојстик, тракбол и издвоени кликови (пар) на една компјутерска работна станица во

интернет клубот. Инсталираната асистивна опрема беше користена за време на работилницата.

Работилниците се спроведоа во просториите на интернет клубовите во текот на месец февруари, 2014 година во Скопје, Битола, Штип, Неготино и Гостивар.

2.3. Слушнете го нашиот глас

Во март 2014 година, ОП во партнерство со Центарот за ориентација на заедницата – ЦОД, од Србија започна со реализација на проектот за следење на правата на лицата со попреченост „Слушнете го нашиот глас“. Ова е прв проект на ОП финансиран од Европска унија.

Проектот има цел да го зајакне капацитетот на организациите на лицата со попреченост во земјата и останатите граѓански организации за да се креира одржлив механизам за следење на правата во полето на попреченоста. Целна група се лицата со попреченост и граѓански организации на лицата со попреченост.

Проектот вклучува истражувања во три области: лични искуства на лицата со попреченост, следење на законите и политиките на државата и известување на медиумите за попреченоста. Трите истражувања се спроведуваат според методологија на Универзитетот Јорк од Канада и го следат меѓународниот принцип „Ништо за нас, без нас“. Според тоа лицата со попреченост се вклучени директно во активностите на проектот.

Врз основа на претходно утврдени критериуми, во периодот од март до јуни 2014 година беа избрани соработници: три локални координатори и 17 монитори, двајца системски монитори и медиа монитор.

Во јуни се одржа седумдневна обука, на која и претходеше прес конференција на која беше означен почетокот на проектот. Обуката ги вклучуваше следниве теми: човекови права, попреченост и мониторинг, мониторинг на лични искуства, користење на Nvivo софтвер, системски мониторинг, следење на медиумите и заокружување на информациите од трите истражувања во холистички извештај. На обуката учествуваа 30 избрани соработници и претставници од различни организации и 8 персонални асистенти. Сите учесници добија потврда за учество.

Од октомври до декември се спроведе системскиот мониторинг кој вклучуваше анализа на законите и политиките на Република Македонија во полето на попреченоста. Беа истражувани следните области: попреченост, пристапност, образование, вработување, здравство, животен стандард и социјална заштита. Системскиот мониторинг го спроведоа двајца надворешни соработници, долгогодишни работници во областа на попреченоста.

Мониторингот на известувањето на медиумите за попреченоста се спроведува врз основа на прес клипинг на текстови и прилози од различни национални дневни весници, телевизиски канали и радио станици. Истражувањето исто така вклучува и онлајн медиуми.

Анализата на податоците од прес клипингот и мониторингот на личните искуства ќе се реализираат во 2015 година.

2.4. Вклучување на младите со попреченост во Мрежата ЈЕС

Активностите за вклучување на младите со попреченост во Мрежата ЈЕС, започнаа да се реализираат во ноември, 2013 година и истите беа финализирани во април, 2014 година. Во

рамките на овие активности, Отворете ги прозорците учествуваше во набавката на асистивна технологија за 38 кариерни центри, формирани при средни училишта, и за 7 работни клубови во центрите за вработување, лоцирани во 7 општини во Македонија (Битола, Прилеп, Скопје, Тетово, Гостивар, Струмица и Штип).

Покрај, набавката и дистрибуцијата на асистивни уреди, во рамките на овој проект во 2014 година беа спроведени и обуки за примена на асистивна технологија во работа со млади попреченост. Вкупно 149 претставници, во главно наставници, учествуваа на осумте дводневни обуки чија цел беше да се зајакнат капацитетите на вработените во кариерните центри и работните клубови за примена на асистивна технологија како алатка за вклучување на младите со попреченост во различни активности. Активностите се одвиваа по претходно утврдениот план за работа. Единствена отстапка во овој дел е невклучувањето во обуките на претставниците од едно битолско средно училиште, по иницијатива на училиштето.

Во рамките на проектот беа развиени и ресурсни материјали, односно два прирачника: Пристапните опции во Window 7 и Прирачник за Non-Visual Desktop Access (NVDA; бесплатен читач на екран) кои беа развиени на македонски и албански јазик.

2.5. Мрежата ЕНТЕЛИС

Во 2014, ОП продолжи со активностите во мрежата ЕНТЕЛИС како еднаков партнер со единаесет други организации од Европа. Целта на мрежата е премостување на дигиталниот јаз во Европа и светот и промоција на стекнување дигитални вештини (ефективно користење на ИКТ и ИКТ - АТ) за зајакнување на независноста на лицата со попреченост, од сите возрасти. Мрежата ги промовира своите активности на својата веб страна која е достапна на шест јазици меѓу кои и на македонски јазик.

Во текот на годината, активностите претежно се состоеја од учество на семинари и Skype состаноци со членките од мрежата. Исто така, беше спроведено истражување за употребата на ИКТ-АТ кое опфати 11 испитаници (корисници на АТ и нивни родители и едукатори) за кое беше изготвен извештај. Извештајот е вклучен во поширокиот извештај на мрежата.

Во 2014, се одржаа два семинари, еден на Кипар и еден во Болоња. Здружението имаше свои претставници на двата семинари. Активностите на здружението во мрежата беа застапени и во промотивните активности што вклучуваше превод на информативна брошура и банер за проектот на македонски јазик и нивна промоција на различни настани.

2.6. Активна инклузија во редовните училишта

Кон средина на 2014 година се потпиша договор за спроведување на проектот Активна инклузија во редовните училишта кој се спроведува во партнерство со Екуменската Хуманитарна Организација од Нови сад, Србија. Проектот е финансиран од Диаконие од Австрија.

Најголем дел од активностите како обука на наставници, локализација на софтвер и подготовка на е-пристапни документи се планирани да се реализираат во 2015 година.

2.7. Истражување и јавни дебати за УНИЦЕФ

Во периодот од октомври до декември, здружението реализираше две истражувања за УНИЦЕФ.

Во октомври здружението направи мапирање на институции, организации и сервисни служби кои нудат поддршка на деца со попреченост. Беше спроведено телефонско, интернет истражување и интервјуа со 33 организации од земјава. Истражувањето резултираше со комплетен извештај за бројот и видот на организации кои нудат услуги на деца со попреченост.

Во рамки на второто истражување, тимот на здружението ја мапираше работата на постоечките комисии за категоризација на децата со попреченост и изготви комплетен извештај за моменталната состојба. Исто така, ОП организираше пет јавни дебати, во Скопје, Струмица и Битола на кои се разгледуваше „Предлог моделот за проценка за дополнителна образовна, здравствена и социјална поддршка на дете или младинец“. На дебатите присуствуваа претставници на националните и локалните власти, професионалци од областа на здравството, образованието и социјалната политика и претставници на граѓанскиот сектор.

2.8. Обука за тренери за Save the Children

Во текот на месец декември се потпиша договор со Save the Children од Босна и Херцеговина за спроведување на дводневна обука за тренери за асистивна технологија во Уна-Сана кантонот во Босна, како и електронска поддршка на обучените тренери. Обуката ќе се реализира на почетокот на 2015 година.

2.9. Предизвици и научени лекции

ОП во текот на 2014 година ги реализираше предвидените проектни активности. Покрај тоа што, организацијата имаше неколку консултантски ангажмани успеа успешно и навремено да ги исполни проектите активности. Ова покажува дека планирањето и ефективностa на тимот за завршување на обврските е значително подобро. Во иднина ОП треба повеќе да се ангажира во консултантски активности што ќе ја зголемат финансиската независност и ќе овозможат одржливост на здружението.

Оваа година, здружението за прв пат почна да работи на проект финансиран од ЕУ, што се покажа поразлично од досегашното искуство со странските донатори и бараше прилагодување на новите услови.

Во 2014, ОП за прв пат почна да работи на проект со силно учество и ангажирање на надворешни соработници. Сите надворешни фактори кои влијаеја на навременоста беа успешно надминати.

Иако здружението работеше на различни проекти, не ја напушти зависноста од големите донатори. Тоа ја наметна уште посилено потребата за оспособување на тимот за пишување на нови проекти и ја оправда поддршката на Детра во оваа насока.

Минатото учество во локализацијата на неколку образовни апликации овозможи тимот на ОП со леснотија да започне самостоен процес на креирање нова апликација.

3. СОРАБОТКА, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОДРЖЛИВОСТ

3.1. Соработка

ОП продолжи да ги зајакнува релациите со различни чинители од јавниот и граѓанскиот сектор. Во 2014 година ОП продолжи да воспоставува релации и врски со нови, домашни и странски, соработници и партнери.

3.1.1. Домашни институции и организации

Соработка со владини институции:

Здружението ја продолжи соработката со образовните институции остварена во изминатите години во рамки на Проектот за е-пристапно образование. Клучни институции со кои ОП активно соработуваше се Министерството за образование и наука (МОН), Бирото за развој на образованието (БРО) и Државниот просветен инспекторат (ДПИ). Исто така, организацијата оствари соработка со Центарот за средно стручно образование.

ОП потпиша Меморандум за соработка со Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА) со што ја зајакна соработката со оваа институција. На почетокот на годината набавената опрема за училиштата составена од асистивни уреди, во вредност од дваесет илјади евра, беше доставена во 31 основно училиште и во 30 интернет клубови во земјава.

Организацијата јакнеше соработка и со Министерството за труд и социјална политика (МТСП). На почетокот на годината, на барање на МТСП, ОП го номинираше Владимир Лазовски за член за работна група, задолжена за утврдување на бројот и видот на компјутери за потребите на лицата со попреченост во Општина Струга. Исто така, здружението оствари добра соработка со одделението за социјално вклучување во рамки на активностите со УНИЦЕФ.

Високи претставници на споменатите институции зедаа учество во настани и активности организирани од ОП.

Соработка со високо-образовни институции:

ОП ја продолжи традиционалната соработка со Институтот за дефектологија и Медицинскиот факултет, отсек логопедија.

Организацијата ја продлабочи соработката со Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство (ФИНКИ). Надвор од учеството во проектни активности, во текот на годината тројца студенти на ФИНКИ остварија пракса во ОП.

Соработка со домашни организации:

Здружението „Конект“ обезбеди контакти со локални донатори и трета година по ред го вклучи ОП во својот календар за донации кој го споделува со своите контакти и со јавноста.

ОП и во 2014 учествуваше во подготовката на „Алтернативниот извештај за правата на децата“, на Првата детска амбасада во светот „Меѓаши“.

Беше остварена соработка со Британскиот совет. Соработката резултираше со учество на ОП во организацијата на Конференција за инклузивно средно стручно образование, во која учествуваше и ОБСЕ.

Во соработка со Младинската мрежа за стекнување вештини за вработување – YES на УСАИД, ОП испорача обуки и набавка на асистивна технологија во рамки на проектот „Инклузија на млади со попреченост во Мрежа ЈЕС“.

Соработка беше остварена и со следните организации: Фондацијата Метаморфозис, Проектот на УСАИД за унапредување на извозот и инвестирањето, Полио плус и др.

Претставници на ОП учествуваа како воведничари или учесници на повеќе конференции и други настани на домашни граѓански организации или институции.

3.1.2. Странски институции и организации

Во 2014 УСАИД, ЕУ, Диаконие Австрија и УНИЦЕФ беа клучни странски соработници на ОП. Исто така, продолжи членството во мрежите Telecentre Europe и ЕАСПД (European Association of Service Providers for Persons with Disabilities).

УСАИД партнерски учествуваше во подготовката и спроведувањето на проектните активности. Како и во изминатиот период, поддршката од УСАИД беше значајна за градењето врски со националните образовни институции. Исто така, агенцијата преку своите механизми за јакнење на партнерските организации овозможи учество на неколку обуки и настани за претставници на ОП.

Во 2014 година, здружението за прв доби финансиска поддршка од ЕУ преку инструментот ЕИДХР. Во почетокот на годината започнаа подготовките и активна комуникација со новиот донатор.

Продолжи долгогодишната соработка со Диаконие Австрија. Тоа овозможи учество на состаноци и учество на конференции за претставници на ОП, меѓу кои најзначајно може да се издвои претставувањето на Конференцијата Зеро. Со поддршка на Диаконие во 2014 беше развиен проектот за репликација на Проектот за е-пристапно образование во Нови Сад. Овој проект ОП ќе го реализира во 2015 во соработка со Екуменската хуманитарна организација (ЕХО).

Членството на ОП во мрежата Telecentre Europe овозможи следење на нови информации за дигиталната инклузија во Европа, како и учество на настани за споделување на искуствата на членките во мрежата.

Во рамките на мрежата ЕАСПД, ОП во партнерство со еднаесет други организации од Европа учествуваше во реализација на проектот за формирање на мрежата ЕНТЕЛИС.

ОП, како членка на Академијата на невладини организации на Фондацијата ЕРСТЕ доби професионално надградување за двајца вработени. Учесството на обуките отвори можности за збогатување на социјалниот капитал за здружението.

3.1.3. Бизнис-сектор

ОП ја заврши годината без план за соработка со бизнис секторот.

Во 2014, здружението продолжи да користи бесплатен интернет од компанијата „Близу“. По препорака на здружението „Конект“, ОП доби можност за учество во квизот на ЕВН „Среќно семејство“ во кој освои 500 евра во денарска противвредност.

Главна причина за тоа што не беа преземени активности за прибирање средства од бизнис секторот, како и во изминатите неколку години, беше недостатокот на капацитет на здружението.

3.1.4. Награди и признанија

Во септември ОП освои Награда за дигитално вклучување (Unite-IT Digital Inclusion Award) за Проектот на УСАИД за е-пристапно образование од мрежата Телецентар Европа. Наградата беше во категоријата ранливи гупи во којашто се натпреваруваа 14 проекти од цела Европа.

Во февруари Проектот за е-пристапно образование доби Признание за иновативна практика од конференцијата на Проектот „Зеро“.

Во декември Фондацијата Ајдински му додели на здружението годишна Награда за „врвни научно-истражувачки постигнувања“ во областа на дефектологијата и социјалната заштита. Наградата вклучи и паричен дел во вредност од 14 илјади денари.

3.2. Односи со јавност

Целта на односите со јавноста е да се зголеми видливоста на ОП кај целните групи и кај општата јавност.

3.2.1. Организациски информатор „Поглед одвнатре“

Оваа година организацискиот информатор „Поглед одвнатре“, не ја задржа тримесечната динамика на објавување бидејќи септемвриското издание беше одложено. Во декември излезе информатор кој ги содржеше активностите од јуни до декември. Одложената подготовка се должи на намалениот број јавни и проектни активности во периодот на летните одмори. Беа објавени 3 броја.

Секој број беше испечатен, но во зависност од изданието македонските изданија варираа од 75 до 150 копии, а изданијата на англиски од 25 до 100. Погolem број копии беа печатени за потребите на проектните јавни настани, за да го пополнат недостатокот на промотивен материјал. Сите изданија на информаторот беа објавени на веб-страницата на здружението. Исто така, организацискиот информатор беше дистрибуиран преку електронска пошта на повеќе од 750 адреси на граѓански организации, државни институции, основни училишта, медиуми, дипломатски претставништва и поединци.

3.2.2. Веб-страница и социјални медиуми

По хакерскиот упад во 2013, ОП ангажираше фирма која направи редизајн на страницата. Новата веб-страница на здружението беше активирана во јуни 2014 и редовно ажурирана до крајот на годината.

Содржините за активностите на ОП беа споделувани преку најраспространетиот социјален медиум Facebook. До крајот на годината страната на ОП на Facebook имаше 1,980 следбеници. Во периодот додека веб-страницата на здружението не беше активна, сите активности на здружението беа споделувани на Facebook кадешто беа објавени 45 вести за активностите на здружението.

Профилот на Youtube бше искористен за споделување на медимските гостувања и бележи поголема посетеност, а оваа година повторно не беше доволно искористен потенцијалот на Twitter.

3.2.3. Настани

ОП оваа година на сметка на големиот број настани одржани во рамките на проектите не одржа ниту еден самостоен промотивен настан.

3.2.4. Односи со медиумите

Во 2014 се повтори искуството од претходните години, ОП продолжи да ги гради односите со националните и локалните медиуми и имаше подобра соработка со електронските медиуми (телевизии, радија и интернет-медиуми) отколку со печатените.

Прес соопштенија

Во текот на годината, ОП испрати три соопштенија за медиуми, кои се однесуваа на:

- проектот „Компјутерот мојот прозорец кон светот“, реализиран со Фондацијата е-Македонија, во 2013 (април);
- промоција на проектот „Слушнете го нашиот глас“ и одржување на седумдневна обука (јуни); и

- тркалезна маса за Примена на асистивната технологија во редовното основно и средно образование, организирана во соработка со Општина Карпош (ноември).

„Отворете ги прозорците“ во медиумите

Во текот на 2014 година беа остварени вкупно 89 појавувања во домашните медиуми, што е за 25% повисоко од минатата година. Во табелата подолу може да се забележи дека и оваа година најголем дел од медиумските појавувања се на интернет порталите.

Застапеноста во медиумите е најфреквентна во времето на реализација на настани во рамки на проектните активности, а најмногу објави имаше по настанот со МИОА за донација на набавените уреди за опремување училиштата и јавните интернет клубови (26) и за тркалезните маси (24) во рамки на проектот за е-пристапно образование. Исто така, добра застапеност во медиумите имаше и промоцијата на проектот „Слушнете го нашиот глас“ (16).

Интернет портали, организации и институции	Бр.	Електронски медиуми				Новински агенции	Бр.
		Телевизии	Бр.	Радио	Бр.		
Иди види	2	Алфа тв	1	Македонско радио	1	МИА	4
Курир	3	24 Вести	1			Макфакс	2
A1 Он	2	Канал 5	1				
Актив	1	МТМ	1				
Актуелно	2	Тера	1				
Сител	2	Орбис	1				
Охрид њуз	1	Тв Здравкин	1				
МТВ	1	Сител	1				
Ин прес	1	Телма	1				
Охрид тајмс	1						
Дневник	1						
Точка	2						
Денар	2						
Нет прес	2						
Канал 5	2						
Вистина	2						
Кикирику	1						
Плус инфо	2						
Лидер	1						
МҚД	2						
ИТ.ком.мк	2						
Емитер	1						
Прес 24	2						
Денешен	2						
Морис	1						
Дума	1						
Плус 24	2						

Максим	1					
Телеграф	2					
Вечер	3					
Струмица 24	1					
ТВ Орбис	2					
Портал	2					
Фактор	1					
24 Вести	1					
Тв Сонце	1					
Економски.мк	1					
Република	1					
Фаланга	1					
Бизнис инфо	1					
Gazetaexpress	1					
МИОА	1					
О. Карпош	2					
Општина Велес	1					
Рес. цен. на род.	2					
Британски совет	1					
Фон. Ајдински	1					
Отвор. обр. ресу.	1					
Нац. совет на претприемаштво	1					
Вкупно:	73		9		1	6

И оваа година најзастапени беа појавувањата во електронските медиуми. Беше реализирано едно гостување во утринската емисија на Сител телевизија. На неколку национални и локални телевизии беа подготвени прилози за одржувањето на тркалезните маси.

3.3. Одржливост

3.3.1. Пријави за средства

Во текот на 2014 година беа поднесени 8 пријави за средства. Од нив, 2 беа одобрени, 2 беа одбиени, додека оценката на 4 пријави сеуште е во тек:

Поднесени апликации – 2014 година					
Бр.	Донатор	Својство на ОП	Буџет	Дата на поднесување	Статус
1.	Влада на РМ	носител	300.000 МКД	21.02.2014	одбиена
2.	ЕУ/ИПА (ЦФЦД)	носител	120.000 ЕУР	14.11.2014	се разгледува
3.	ЕУ/ИПА (ЦФЦД)	партнер	160.000 ЕУР	14.11.2014	се разгледува
4.	УНИЦЕФ Македонија	носител	574.500 МКД	30.09.2014	одобрена
5.	УНИЦЕФ Македонија	носител	1.197.700	05.09.2014	одбиена
6.	УНИЦЕФ Македонија	носител	333.330	14.07.2014	одобрена
7.	ФООМ	носител	20.000 ЕУР	07.10.2014	одбиена
8.	ЕУ/ ИПА (Брисел)	партнер	750.000 ЕУР	21.09.2014	се разгледува

4. ОРГАНИЗАЦИЈА

4.1. Стратегија, управување и раководење

Активностите во насока на јакнење на организациските капацитети започнати со потпишување на меморнадумот за соработка со Проектот на УСАИД за организациско јакнење се интензивираа во 2014 година.

По направента процена на потребите беа превземени интервенции со цел да се адресираат областите од организацискиот развој кои треба да бидат зајакнати. Според наодите од спроведената проценка, стратешкото планирање се покажа како клучна интервенција за подобрување на изведбата на ОП.

Целта на оваа интервенција беше да ги зајакне капацитетите за стратешко управување, позиционирање на ОП и долгорочното планирање. Во делот на точка 4.3. Системи и процедури, се излистани работилниците и продуктите кои беа добиени од спроведените интервенции.

Вработените во ОП како и членовите на Управниот одбор се вклучија преку учество во работилниците и давање сопствен придонес за подобрување на развојот на ОП, преку воспоставување на подобра средина за работа, како и развој на процедури кои ќе ја подобрат работата на ОП во иднина.

4.2. Извршна канцеларија

4.2.1. Персонал

Во текот на 2014 година, тимот на здружението се зголеми за еден вработен. Во април, на позиција раководител на проект беше вработена Весна Јованова.

Дефектолозите, Радмила Стојковска Алексова и Магдалена Димкова Велевска, користеа породилно отсуство.

4.2.2. Развој на персоналот

Во јануари, Маргарита Гулевска и Марија Велиновска учествуваа на работилница за градење капацитети на локални организации, организирана од УСАИД.

Во март, Тони Бачваровски учествуваше на основачката средба на мрежата ЕНТЕЛИС, формирана од девет организации од Европа, лидери на полето на асистивна технологија, меѓу кои и ОП.

Во март, Владимир Лазовски учествуваше на првиот дел од обуката за социјални иновации и раководење со граѓански организации, организирана од Фондацијата ЕРСТЕ во Виена.

Во април, Владимир Лазовски учествуваше на тркалезната маса „Бизнис логика на социјалното претприемништво“. Настанот беше организиран од Националниот совет за претприемништво и конкурентност во рамките на Проектот на УСАИД за унапредување на инвестирањето и извозот.

Во јуни, Марија Велиновска и Александра Спасовска учествуваа на конференцијата „Дефектолошка работа со деца на рана возраст – превенција, (ре)хабилитација и социјална интеграција“ во Нови Сад, Србија.

Во јуни, Олга Самарџиќ Јанкова учествуваше на работната средба на тема: Стратегија и план за работа со отворени образовни ресурси, организирана од Фондацијата Метаморфозис.

Кон средината на јуни, Владимир Лазовски ја заврши обуката за социјални иновации и раководење со граѓански организации, организирана во Виена од Фондацијата ЕРСТЕ и Виенската школа за економија.

Во втората половина на јуни, Маргарита Гулевска и Марија Велиновска учествуваа на обука за интегратори во рамки на Проектот на УСАИД за подобрување на работењето на организациите.

На крајот од јуни, дел од тимот на ОП учествуваше на работилница за стратешко планирање водена од консултантската фирма „Детра“.

Во септември, Марија Велиновска учествуваше на меѓународната конференција „Моќта на раниот детски развој во градење на мирот во Европа“ што се одржа во Белград.

Во октомври, во Битола, Марија Велиновска и Александра Спасовска одржаа презентација на меѓународната конференција „Социјална и образовна инклузија и кохезија-теорија, практика и перспективи“ организирана од Македонско научно друштво.

Во ноември, Марија Велиновска и Весна Јованова, во рамките на Регионалната програма 2014-2015 на Фондација ЕРСТЕ, учествуваа на две обуки: Марија учествуваше на обука за „Раководење со проектен циклус“ што се одржа во Загреб, а Весна на „Обука за финансиска одржливост“, што се одржа во Белград.

Во октомври и ноември, дел од тимот на здружението учествуваше на обука за „Раководење со проектен циклус“ која се одвиваше во два модули. Првиот модул се одржа во Скопје, а вториот во Битола. Обуката е дел од интервенциите на Детра за јакнење на организацискиот капацитет.

Во ноември, Владимир Лазовски учествуваше на состанок на членките на мрежата ЕНТЕЛИС именуван како: Поддршка на развојот на дигитални вештини на лицата со попреченост од сите возрасти: политики, стратегии и алатки, што се одржа во Болоња, Италија.

4.3. Системи и процедури

Во рамки на соработката со Детра, се јакнеа капацитетите на вработените во ОП, при што се спроведоа:

- работилници за следење на опкружувањето,
- работилница за стратешко планирање,
- обуки за раководење со проектен циклус,
- обука за реинжинеринг на процесите и структурата,
- обука за интегратори.

За подобрување на работата на здружението се креираа:

- Годишен план ;
- Нацрт-стратегија за 2015-2017 година;
- Нацрт-статут.

4.4. Планирање, известување, набљудување и оценка

Основни планови за работењето на ОП се деталните описи на проектите. Како и во претходните години, организацијата не изготвуваше оперативни или други планови. Како што

е напоменато погоре, на почетокот од годината, ОП го започна процесот на планирање на стратегискиот план за периодот 2015-2017 година.

Известувањето остана главно на проектна основа и е во насока на исполнување на преземените обврски кон донаторите. Од друга страна, ОП изработува извештаи за секоја поголема активност посебно (на пример, обуки, истражувања, конкурси и сл.).

Започнатиот процес на сеопфатна оценка на организацијата – холигноза заврши на почетокот од 2014 година кога ангажираните консуланти од ДЕТРА доставија извештај. ОП за прв пат доби преглед на јаките страни, слабостите, можностите и заканите, добиен преку комбинирана внатрешна и надворешна оценка на севкупното организациско работење. Холигнозата посочи дека ОП има силен оперативен капацитет, добра интерна интеграција и претприемачки дух, но дека мора да посвети значително повеќе внимание на развој и истражување и особено на зајакнување на административниот капацитет. Извештајот послужи како основа за стратегиското планирање.

Во текот на 2014 година, ОП за прв спроведе надворешна ревизија на финансиското работење во рамките на проектот „Превод и адаптација на асистивна технологија за лицата со попреченост во Македонија“. Добиеното ревизорско мислење беше позитивно и без значајни забелешки во поглед на примената на законските прописи, сметководствените стандарди и придржувањето кон договорните обврски.

5. ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Во текот на 2014 година, ОП реализира вкупен буџет од 9.937.434 денари, што претставува зголемување за 133% од претходната 2013 година (зголемувањето главно се должи на зголемениот број на одобрени проекти).

Реализирани приходи за 2014 година е прикажан во следната табела:

Опис	Износ
Приходи по проекти	11.924.791,27 ден.
УСАИД	3.303.189,00 ден.
ЈЕС Мрежа	691.945,00 ден.
Диакони Австрија	1.757.056,17 ден.
Телецентар Европа	53.418,00 ден.
Е-Македонија	150.000,00 ден.
Меѓаши	3.366,00 ден.
Ентелис	158.657,60 ден.
ЕИДХР	4.683.262,90 ден.
Уницеф	907.830,00 ден.
Save the Child.	179.226,60 ден.
Други донации	36.840,00 ден.
Други приходи	15.000,00 ден.
Љупчо Ајдински - Фондација	15.000,00 ден.
Пренос од претходни години	1.463.789,37 ден.
Пренос од 2013 година Уни Банка Евра	585.009,38 ден.
Пренос од 2013 година Уни Банка УСД	427.718,00 ден.
Пренос од 2013 година Уни Банка денарски	209.654,00 ден.
Пренос од 2013 година НЛБ УСАИД	9.770,00 ден.
Пренос од 2013 година НЛБ основна	13.516,00 ден.
Пренос од 2013 година НЛБ 1	218.122,00 ден.
Вкупно приходи	13.403.580,64 ден.
Вкупно расходи	9.937.433,52 ден.
Биланс	3.466.147,12 ден.

Прегледот на расходите во 2014 година е прикажан во табелата подолу:

Категории	Вкупно (во денари)
Персонал	3.277.886
Извршен директор - плата со придонеси	610.966
Информатичар - плата со придонеси	479.470
Дефектолог/Координатор на Центарот - плата со придонеси	161.868
Дефектолог - плата со придонеси	178.701
Асистент на програма- плата со придонеси	393.489
Финансиски и административен менаџер - плата со придонеси	448.539
Дефектолог - плата со придонеси (скратено работно време)	642.562
Раководител на проект	362.291
Тековни трошоци	873.936
Фиксен телефон	4.611
Мобилен тел	87.273
Вода	8.902
Електрична енергија	21.338
Комунална хигиена хигиена	8.664
Парно	37.577
Банкарска провизија	50.016
Закупнина за канцеларија	332.779
Одржување на влез	5.744
Одржување на канцеларија	87.842
Канцелариски Материјали	67.518
Сметководство	48.293
Поштенски услуги	5.324
Прослава на нова година	8.950
Чдсмленирина	31.389
Веб страна	36.930
Други трошоци	28.326
Котизација	2.460
Програмски активности	5.227.447
Проект D 100 УСАИД	1.344.783
Кликови	31.900
Превод	40.069
Превод Нарација	6.936
Снимање и монтажа	14.000
Прирачници	55.600
Прашалник	15.330
Освежување	25.285
сала и опрема	68.183
Симултан превод	20.510
Е-пристапни учебници- проверка	47.380
Е-пристапни учебници Изработка	410.000
Печатење на извештај	150.000
ФИНКИ Видео игри	180.000
Асистивни уреди	279.590
Проект D 200 ДИАКОНИЕ	178.332
Патни трошоци	132.895
Царина	6.125

Транспорт на цд-а	33.792
Пошта за цд-а	5.520
Проект D300 ЈЕС	441.418
Асистивни уреди	222.275
Превод - NVDA	74.000
Угостителски услуги	113.098
Печатени материјали	32.045
Проект D500 ЕНТЕЛИС	70.291
ЕНТЕЛИС експерт	63.801
Печатење лифлет	6.490
Проект D600 ЕИДХР	2.811.178
КОД - партнер	926.637
Печатење на прирачници,	19.000
Банер	2.500
Сали и оброци за 7 дневна обука	424.651
Сместување	486.530
Диктафони	32.195
Материјали за учесници	8.548
Превоз на учесници	40.658
Авторски договори	336.470
Превод и печатење браево	17.222
Прирачник за обука	143.900
Локалени координатори	370.400
Превод	2.467
Проект D800 Е МАКЕДОНИЈА	8.585
Царина на уреди	8.585
Проект D 1100 УНИЦЕФ	372.860
Превод	33.545
Закуп на сала	87.820
Графички работи	10.620
Асистент	48.960
Истражување Авторски хонорар	127.260
Презентер на дебата	45.000
Укоричување	2.655
Фокус група	17.000
Патни трошоци	558.165
Локален транспорт	249.122
Локален транспорт	173.354
Трошоци за одржување и регистрација на службено возило	75.768
Патни трошоци во странство	309.043
Авионски билети	160.897
Патни трошоци и дневници во странство	148.146
ВКУПНО	9.937.434

6. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

1. „Отворете ги прозорците“ во текот на 2014 година, постигна добри резултати и како сервисна служба и во смисла на спроведување на планираните проекти.

И покрај промените на бројот на членови на тимот на ОП, здружението го задржа континуитетот и квалитетот на спроведените активности и услуги.

2. Високата зависност од еден донатор продолжи и во текот на 2014 година, и покрај обезбедената поддршка и учество во проект финансиран од Европската Унија.

Во текот на 2014 година, здружението за прв пат спроведуваше проект финансиран од Европска Унија. Професионалноста и стручноста на тимот на здружението беше препознаена и насочена кон консултативни активности со истражувачка цел. Тоа сепак не ја намали постоечката висока зависност од еден донатор.

3. ОП го збогати сопствениот социјален капитал во земјата и во странство, но треба да вложи дополнителни напори за натамошно подобрување.

Здружението продолжува да биде препознавано како доверлив, сигурен и сериозен партнер за соработка.

Соработката со Диаконие Австрија резултираше со реплицирање на моделот за е-пристапно образование во Нови Сад, Србија.

Соработката со релевантни институции продолжи и во 2014 година.

4. Проектното финансирање се очекува да биде клучниот извор за финансирање и одржливост на ОП.

Се чини дека фондовите на ЕУ ќе бидат главниот извор на финансирање на граѓанскиот сектор во Македонија на среден рок. Ова треба да биде земено предвид во процесите на организациско јакнење и на личен развој на вработените.

Паралелно, ОП треба да ги истражува можностите за обезбедување поддршка од државата, бизнис секторот, индивидуални донации, членарини, економска дејност итн.

5. ОП треба да продолжи и понатаму да ги подобрува постојните интерни системи, процедури и механизми и да ја разгледа потребата од воспоставување на нови процедури.

Промените кои беа направени беа со цел да се зајакне организацискиот капацитет и се очекува и во иднина да се продолжи со оваа тенденција.

6. ОП треба понатаму да ги јакне активностите за односи со јавност.

Изградените односи со електронските медиуми треба да се одржуваат и зајакнат. Истовремено, ОП треба значително да ги подобри односите со печатените медиуми.

Здружението треба да најде креативни начини за искористување на социјалните медиуми за двонасочна комуникација со своите соработници, поддржувачи и општата јавност.

Веб-страницата на ОП треба да се подобри и јасно да ја изразува посветеноста на здружението за промовирање на концептот за е-пристапност. Содржините треба да продолжат да бидат достапни најмалку на македонски и англиски јазик.

Скопје, 24.02.2015 година

Владимир Лазовски
Извршен директор